

Helsinki, Kööpenhamina, Oslo, Tukholma, 20. elokuuta 2003

Osavuositiedot tammi-kesäkuu 2003

Tulos parani toisella neljänneksellä...

- Liikevoitto nousi 52 prosenttia 579 miljoonaan euroon (380 miljoonaa euroa edellisellä neljänneksellä)
- Tuotot kasvoivat 6 prosenttia 1 463 miljoonaan euroon (1 374 miljoonaa euroa)
- Kulut laskivat 2 prosenttia 902 miljoonaan euroon (917 miljoonaa euroa)
- Luottotappioita kertyi 92 miljoonaa euroa (98 miljoonaa euroa) eli niitä oli vuositasolla 0,25 prosenttia luottokannasta
- Osakekohtainen tulos oli 0,14 euroa (0,09 euroa)
- Oman pääoman tuotto (ilman liikearvoa) oli 18,1 prosenttia (12,2 prosenttia)

...ja vuoden alkupuoliskolla

- Liikevoitto nousi 37 prosenttia 959 miljoonaan euroon (702 miljoonaa euroa edellisvuoden alkupuoliskolla)
- Tuotot lisääntyivät prosentin 2 837 miljoonaan euroon (2 807 miljoonaa euroa)
- Kulut laskivat 1 819 miljoonaan euroon (1 827 miljoonaa euroa)
- Osakekohtainen tulos 12 edeltävältä kuukaudelta oli 0,40 euroa
- Oman pääoman tuotto (ilman liikearvoa) oli 15,2 prosenttia (9,5 prosenttia)

Toimintaa kohdennetaan entistä paremmin

- Nordisk Renting myytiin
- Huoneistokeskuksen liiketoiminta myytiin
- Konsernin juridista rakennetta yksinkertaistetaan
- Henkivakuutustoiminnassa otetaan käyttöön uusi liiketoimintamalli
- Vähittäispankin liiketoimintaorganisaatio yhtenäistetään
- Investointipankkitoiminta järjesteltiin uudelleen
- Neuvottelut IBM:n kanssa yhteistyöstä tietoteknisessä tuotannossa

"Konsernin tulos on parantunut nopeasti ja olemme pystyneet kohdentamaan toimintaamme entistä tarkemmin. Tuotot ovat pysyneet edellisneljänneksen tasolla, vaikka markkinakorot ovat laskeneet. Kulut olivat vuoden 2003 alkupuoliskolla pienemmät kuin edellisvuoden vastaavana aikana. Luottotappiot ovat hallinnassa ja ne on rajattu yksittäisille ongelma-alueille. Uskon meidän pysyvän tänä vuonna varsin hyvin kulutavoitteessamme, kun jo tehdyt muutokset ovat nyt alkaneet tuottaa tulosta", sanoo Nordean konsernijohtaja Lars G Nordström.

Nordea on Pohjoismaiden ja Itämeren alueen johtava finanssipalvelukonserni. Konsernilla on kolme liiketoiminta-alueita: vähittäispankki, suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat sekä varallisuudenhoito ja henkivakuutus. Nordealla on lähes 11 miljoonaa asiakasta ja 1 240 konttoria. Konserni on maailman johtava Internet-pankkipalveluiden tarjoaja ja sillä on 3,5 miljoonaa verkkopankkiasiakasta. Nordea noteerataan Helsingin, Kööpenhaminan ja Tukholman pörsseissä.

Liiketoiminta-alueisiin perustuva tuloslaskelma ¹

	4-6	1-3	Muutos	1-6	1-6	Muutos	1-12
Miljoonaa euroa	2003	2003	%	2003	2002	%	2002
Rahoituskate	843	835	1	1 678	1 692	-1	3 451
Palkkiotuotot ja -kulut	366	353	4	719	776	-7	1 535
Arvopaperikauppa	155	157	-1	312	273	14	530
Muut	99	29		128	66		154
Tuotot yhteensä	1 463	1 374	6	2 837	2 807	1	5 670
Henkilöstökulut	-539	-520	4	-1 059	-1 020	4	-2 086
Muut kulut	-363	-397	-9	-760	-807	-6	-1 659
Kulut yhteensä	-902	-917	-2	-1 819	-1 827	0	-3 745
Tulos ennen luottotappioita	561	457	23	1 018	980	4	1 925
Luottotappiot, netto	-92	-98	-6	-190	-119	60	-261
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	19	14	36	33	32	3	52
Tulos ennen sijoitus- ja vakuutustoiminnan tulosta	488	373	31	861	893	-4	1 716
Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta	81	29		110	42		122
Henkivakuutustoiminnan tulos	50	19		69	-29		2
Vahinkovakuutustoiminnan tulos	-	-		-	-118		-122
Liikearvopoistot	-40	-41		-81	-86		-171
Liikevoitto	579	380	52	959	702	37	1 547
Eläkesäätiön vastuuvajeen kattaminen	-	-		-	-152		-255
Verot	-174	-124	40	-298	-179		-405
Vähemmistöosuus	0	-1		-1	0		0
Tulos	405	255	59	660	371	78	887

Tunnusluvut ¹

Osakekohtainen tulos, euroa	0,14	0,09		0,23	0,13		0,30
Osakekurssi, euroa, kauden lopussa	4,17	4,04		4,17	5,49		4,20
Osakekohtainen oma pääoma ² , euroa	4,03	4,15		4,03	3,90		4,06
Osakkeiden määrä ² , miljoonaa	2 928	2 928		2 928	2 963		2 928
Oman pääoman tuotto, ilman liikearvoa ³ , %	18,1	12,2		15,2	9,5		11,3
Oman pääoman tuotto, %	13,5	8,4		11,0	6,1		7,5
Luotonanto, miljardia euroa	147	147		147	143		146
Yleisön talletukset, miljardia euroa	89	92		89	90		92
Oma pääoma ² , miljardia euroa	12	12		12	12		12
Taseen loppusumma, miljardia euroa	270	262		270	251		250
Hoidossa oleva varallisuus, miljardia euroa	102	95		102	100		96
Kulu/tuotto-suhde, pankkitoiminta ⁴ , %	58	65		61	63		64
Kulu/tuotto-suhde ilman sijoitustoimintaa, %	61	66		63	64		65
Ensisijaisen oman pääoman osuus riskisijoituksista, %	7,5	7,2		7,5	7,4		7,1
Vakavaraisuussuhde, %	9,8	9,7		9,8	8,9		9,9
Riskisijoitukset, miljardia euroa	135	137		135	136		135

¹ Henkivakuutustoiminnan tilinpäätösperiaatteita muutettiin viime vuoden kolmannella neljänneksellä vuoden 2002 tammi-syyskuun osavuositarkastuksessa selostetun mukaisesti. Vertailutiedot vuodelta 2002 on muutettu vastaamaan uutta käytäntöä.

² Kauden lopussa. Tammi-kesäkuussa 2003 osakkeita oli keskimäärin 2 928 miljoonaa laimennusvaikutuksen jälkeen (2 955 miljoonaa tammi-joulukuussa 2002).

³ Tulos ennen vähemmistöosuutta ja liikearvopoistoja suhteessa keskimääräiseen omaan pääomaan (neljänneksittäin). Keskimääräiseen omaan pääomaan on luettu mukaan vähemmistöosuus ja siitä on vähennetty jäljellä oleva liikearvo.

⁴ Kulut yhteensä ennen luottotappioita ja liikearvopoistoja suhteessa tuottoihin, mukaan lukien pankkitoiminnan sijoitusten tuotot sekä osuudet pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista (liiketoiminta-alueisiin perustuvan tuloslaskelman mukaan). Vakuutustoiminnan tulosta ei ole otettu huomioon.

Neljännesvuosittainen kehitys

Miljoonaa euroa	Liite	4-6 2003	1-3 2003	10-12 2002	7-9 2002	4-6 2002
Rahoituskate		843	835	885	874	855
Palkkiotuotot ja -kulut	1	366	353	388	371	396
Arvopaperikauppa		155	157	130	127	137
Muut		99	29	54	34	37
Tuotot yhteensä		1 463	1 374	1 457	1 406	1 425
Henkilöstökulut		-539	-520	-545	-521	-514
Muut kulut		-363	-397	-448	-404	-408
Kulut yhteensä	2	-902	-917	-993	-925	-922
Tulos ennen luottotappioita		561	457	464	481	503
Luottotappiot, netto		-92	-98	-76	-66	-56
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset		19	14	16	4	17
Tulos ennen sijoitus- ja vakuutustoiminnan tulosta		488	373	404	419	464
Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta		81	29	41	39	31
Henkivakuutustoiminnan tulos		50	19	44	-13	-26
Vahinkovakuutustoiminnan tulos		-	-	-	-4	-87
Liikearvopoistot		-40	-41	-43	-42	-44
Liikevoitto		579	380	446	399	338
Eläkesäätiön vastuuvajeen kattaminen		-	-	17	-120	-152
Verot		-174	-124	-140	-86	-79
Vähemmistöosuus		0	-1	0	0	0
Tulos		405	255	323	193	107
Osakekohtainen tulos, euroa		0,14	0,09	0,10	0,07	0,04
Osakekohtainen tulos 12 edeltävältä kuukaudelta, euroa		0,40	0,30	0,30	0,38	0,37

Liite 1 **Palkkiotuotot ja -kulut**, miljoonaa euroa

Arvopaperivälitys	20	24	35	38	46
Varallisuudenhoito/rahastot	114	104	108	101	115
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	6	5	7	6	5
Luotonanto	87	88	95	86	91
Talletukset ja maksujenvälitys	191	179	195	189	183
Valuutanvaihto	9	7	15	11	10
Muut	25	32	39	33	35
Palkkiokulut	-80	-76	-88	-85	-83
Palkkiotuotot ja -kulut mukaan lukien sijoitustoiminta josta sijoitustoiminnan tulos	372	363	406	379	402
Palkkiotuotot ja -kulut	366	353	388	371	396

Liite 2 **Kulut**, miljoonaa euroa

Henkilöstökulut ¹	541	521	547	523	515
Tietotekniikkakulut ²	85	99	136	111	113
Markkinointikulut	23	18	34	21	36
Posti-, puhelin- ja toimistokulut	49	58	62	50	52
Vuokratulot, rakennukset ja kiinteistökulut	81	82	89	79	74
Muut	128	142	130	146	134
Kulut mukaan lukien sijoitustoiminta josta sijoitustoiminnan tulos ³	907	920	998	930	924
Kulut	902	917	993	925	922

¹Tulokseen perustuvia henkilöstökuluja oli 27 miljoonaa euroa vuoden 2003 toisella neljänneksellä (29 miljoonaa euroa ensimmäisellä neljänneksellä).

²Sisältää tietokone- ja huoltokulut sekä konsulttien palkkiot. Kokonaisuudessaan tietotekniikkakulut (vakuutustoiminnan kulut pois lukien) sekä henkilöstö- ja muut vastaavat kulut mukaan lukien olivat toisella neljänneksellä 174 miljoonaa euroa (ensimmäisellä neljänneksellä 184 miljoonaa euroa).

³Mukaan lukien henkilöstökulut (toisella neljänneksellä 2 miljoonaa euroa).

Konserni

Yhteenvedo toisen neljänneksen tuloksesta

Liikevoitto kasvoi edellisneljänneksestä 52 prosenttia 579 miljoonaan euroon. Tuotot lisääntyivät ja kulut ja luottotappiot vähentyivät hieman. Sijoitus- ja henkivakuutustoimintojen tulos parani.

Tuotot yhteensä lisääntyivät 6 prosenttia. Kulut puolestaan supistuivat 2 prosenttia 902 miljoonaan euroon.

Vuosineljänneksen tulos oli 405 miljoonaa euroa, joka vastaa 0,14 euron osakekohtaista tulosta. Oman pääoman tuotto oli 18,1 prosenttia (ilman liikearvoa). Osakekohtainen tulos 12 viime kuukaudelta oli 0,40 euroa.

Toinen neljännes

Kansainvälisen talouden epävarmuus väheni ja näkymät paranivat hieman toisella neljänneksellä. Euroopan keskuspankki ja Pohjoismaiden keskuspankit laskivat korkojaan ja lyhyet markkinakorot alenivat. Pohjoismaiset pörssiindeksit nousivat, kun taas pohjoismaisten pörssien vaihto laski keskimäärin prosentin.

Luotonanto pysyi ennallaan 147 miljardissa eurossa. Luotonanto vähittäispankin henkilö- ja yritysasiakkaille sekä suurimmille yritys- ja yhteisöasiakkaille lisääntyi edelleen, mutta Norjan kruunun heikkeneminen vaikutti kielteisesti. Talletusten määrä pieneni 3 prosenttia 89 miljardiin euroon. Henkilöasiakkaiden talletusten määrä kasvoi, mutta suurten yritysten talletusten määrä supistui.

Kahdentoista viime kuukauden aikana luotonanto kasvoi 2 prosenttia, kun taas talletukset vähentyivät prosentin. Kun valuuttakurssien muutokset otetaan huomioon, luotonanto lisääntyi 5 prosenttia ja talletukset 2 prosenttia. Hoidossa olevan varallisuuden määrä kasvoi 7 prosenttia 102 miljardiin euroon.

Tuotot

Rahoituskate kasvoi prosentin ja oli 843 miljoonaa euroa. Lyhyiden korkojen edelleen jatkunut lasku kasvatti talletusmarginaaleihin kohdistuvia paineita, mutta tätä kompensoi volyymin kasvu. Konsernissa pyritään jatkuvasti rajoittamaan lyhyiden korkojen laskun vaikutusta rahoituskatteeseen.

Palkkiotuotot kasvoivat 4 prosenttia 366 miljoonaan euroon (353 miljoonaa euroa). Varallisuudenhoidon palkkiotuotot kasvoivat 10 prosenttia osakemarkkinoiden vahvistumisen seurauksena. Talletuksista ja maksuliikenteestä saadut palkkiotuotot lisääntyivät 7 prosenttia, kun tapahtumamäärät kasvoivat neljänneksen aikana.

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan tuotot pysyivät hyvällä tasolla ja niitä oli 155 miljoonaa euroa

(157 miljoonaa euroa), mikä heijastaa Nordean vahvaa asemaa johdannais- ja pääomamarkkinoilla.

Muut tuotot lisääntyivät 70 miljoonaa euroa 99 miljoonaan euroon. Kasvu syntyi kiinteistöyhtiö Nordisk Rentingin osakkeiden ja kiinteistövälitysyhtiö Huoneistokeskus Oy:n liiketoiminnan myynnistä saaduista voitoista. Näiden erien ohella muut tuotot liittyvät pääasiassa kiinteistöihin.

Kulut

Kulut vähenivät 2 prosenttia 902 miljoonaan euroon. Uudelleenjärjestelykuluja oli jonkin verran enemmän kuin edellisneljänneksellä.

Luottotappiot

Luottotappioita oli 92 miljoonaa euroa (98 miljoonaa euroa) eli vuositasolla 0,25 prosenttia luotonannosta. Luottotappioista suurin osa liittyy Norjan vähittäispankin luotonantoon ja lähes yksinomaan kalanviljely-yrityksiin. Muut luottotappiot jakautuivat eri puolille konsernia.

Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta

Pankkitoimintaan liittyvän sijoitustoiminnan tulos kasvoi 52 miljoonaa euroa 81 miljoonaan euroon, kun sekä korko- että osakesijoituksista saadut tuotot paranivat. Konsernin varainhallinta hyötyi korkonäkemyksestään pitkien ja lyhyiden korkojen laskiessa.

Henkivakuutustoiminta

Henkivakuutustoiminnan tulos parani 50 miljoonaan euroon (19 miljoonaa euroa). Myönteinen kehitys oli seurausta sijoitustoiminnan parantuneesta tuloksesta ja uuden liiketoimintamallin asteittaisesta käyttöönotosta Nordean henkivakuutustoiminnassa.

Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset

Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta oli 19 miljoonaa euroa (14 miljoonaa euroa).

Tulos

Tulos oli 405 miljoonaa euroa (255 miljoonaa euroa).

Vuoden 2003 ensimmäiset kuusi kuukautta

Ensimmäisen vuosipuoliskon liikevoitto oli 37 prosenttia parempi kuin vastaavana ajanjaksona vuotta aikaisemmin. Tuottoja oli hieman enemmän, kulut pysyivät ennallaan ja luottotappiot lisääntyivät. Viime vuoden lukuihin vaikuttivat vahinkovakuutustoimintaan ja sen myyntiin liittyvät tappiot.

Tuotot

Markkinakorkojen lasku loi paineita talletusmarginaaleihin. Rahoituskate pieneni kuitenkin vain hieman, kun luotonannon ja talletusten volyymit kasvoivat ja yritysten luottojen marginaalit paranivat tietyillä osa-alueilla.

Palkkiotuotot vähenivät 7 prosenttia. Tämä johtui lähinnä arvopaperivälityksestä saatujen palkkiotuottojen pienentymisestä osakemarkkinoiden alavireisyyden myötä. Arvopaperikaupan tuotot sen sijaan kasvoivat 14 prosenttia.

Kulut

Kulut supistuivat 8 miljoonaa euroa. Kuluja saatiin pienennettyä huolimatta puolalaisen LG Petro Bankin hankinnasta ja aikaisempaa suuremmista uudelleenjärjestelykuluista ja tulokseen sidotuista palkkakuluista. Yhteensä näitä kuluja oli yli 30 miljoonaa euroa. Kulujen vähentyminen on seurausta meneillään olevista rationalisointi- ja yhtenäistämistoimista.

Kulu/tuotto-suhde oli 61 prosenttia (63 prosenttia).

Luottotappiot

Luottotappioita oli tämän vuoden alkupuoliskolla 71 miljoonaa euroa enemmän kuin vuotta aiemmin, mikä johtui pääasiassa Norjan vähittäispankin luottosalkun osittaisesta heikkoudesta. Luottotappioita oli vuositasona 0,26 prosenttia luotonannosta ja takauksista.

Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta

Sijoitustoiminnan tulos kasvoi ensimmäisellä vuosipuoliskolla 68 miljoonaa euroa korkojen alenemisen seurauksena.

Henkivakuutustoiminta

Henkivakuutustoiminnan tulos parani 69 miljoonaa euroa edellisvuoden alkupuoliskon 29 miljoonan euron tappiosta, kun sijoitustoiminnan tulos parani ja henkivakuutus-toiminnassa otetaan asteittain käyttöön uusi liiketoimintamalli.

Tulos

Tulos parani edellisvuoden ensimmäisestä vuosipuoliskosta 78 prosenttia 660 miljoonaan euroon liikevoiton kasvun seurauksena. Lisäksi edellisvuoden lukua heikensivät eläkesäätiöille maksetut kannatusmaksut.

Eläkesitoumukset

Eläkelaitosten varojen on pääosin katettava ne eläkevastuut, joita ei kirjata taseeseen. Neljänneksen lopussa eläkelaitosten vastuuvaje oli 25 miljoonaa euroa. Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa eläkelaitoksissa oli ylikatetta, mutta Norjassa vastuuvajetta oli 65 miljoonaa euroa. Nykyisen kirjanpitoikäntönnön mukaan se katetaan sinä aikana, joka eläkekassan jäsenillä on keskimäärin jäljellä eläkkeelle siirtymiseen.

Nordea alkaa noudattaa IAS:n eläkkeitä koskevaa standardia (IAS19) konsernin henkilöstön eläkesitoumusten kirjaamisessa. Eläkekulujen ja -sitoumusten laskentatapa muuttuu uuden standardin myötä ja perustuu jatkossa koko konsernin kattaviin vakuutusmatemaattisiin

oletuksiin. IAS19-suosituksen käyttöönoton vaikutus kirjataan oman pääoman vähennyksenä taseeseen.

Luottokannan laatu – tappiot syntyivät pienestä osasta luottokantaa

Epävarmoja saamia oli neljänneksen lopussa nettomääräisesti 836 miljoonaa euroa (805 miljoonaa euroa), joka on 0,57 prosenttia (0,55 prosenttia) luotonannosta.

Luottosalkun asiakasryhmäkohtainen jakauma muuttui hieman. Yrityksille annettujen luottojen osuus pienentyi 58 prosentista 57 prosenttiin, kun taas henkilöasiakkaille annettujen luottojen osuus kasvoi 40 prosentista 41 prosenttiin. Julkisyhteisöille annettuja luottoja oli 2 prosenttia koko luotonannosta.

Henkilöasiakkaiden luotoista 76 prosenttia oli asunto-luottoja. Muut henkilöasiakkaiden luotot olivat lähinnä kulutus-, auto- ja luottokorttiluottoja sekä tileihin liittyviä luottolimiittejä.

Yrityksille annettujen luottojen asiakasryhmäkohtainen jakauma pysyi pääosin ennallaan.

Kiinteistötoiminta on edelleen suurin yksittäinen toimiala, jolle luottoja on annettu. Näitä luottoja oli 22,3 miljardia euroa eli 15 prosenttia koko luotonannosta. Merkittävä osa luotoista on annettu suhteellisen suurille vakavaraisille yrityksille, ja vakuudet kattavat niistä suuren osan. Luottokannan laatu on vakaa, vaikka vapaiden liiketilöiden määrä kasvaakin edelleen Pohjoismaiden pääkaupungeissa.

Shipping-alalle myönnettyjä luottoja oli 5,8 miljardia euroa, josta 5,0 miljardia euroa oli nostettu. Luotot kohdistuvat monentyyppisiin aluksiin ja niitä on annettu pääasiassa suurille yrityksille. Nostettujen luottojen osuus koko luotonannosta oli 3,4 prosenttia, ja 55 prosenttia niistä on annettu pohjoismaisille asiakkaille.

Televiestintäyrityksille annettuja luottoja oli 5,1 miljardia euroa, josta 3,3 miljardia euroa oli nostettu. Nostettujen luottojen osuus koko luotonannosta oli 2,3 prosenttia. Suurin osa liittyy pohjoismaisten laitevalmistajien ja operaattoreiden toiminnan rahoittamiseen. Lisäksi 9 prosentissa näistä luotoista riski on hyvin pieni tai sitä ei ole lainkaan, koska niillä on julkisen vientiluottolaitoksen takuu tai käteisvakuus.

Kalastusteollisuuden yrityksille annettuja luottoja oli 2,4 miljardia euroa. Summasta oli nostettu 2,0 miljardia euroa. Noin 43 prosenttia näistä luotoista kohdistuu kalanviljelytoimintaan, 33 prosenttia kalastusaluksiin ja 24 prosenttia kalanjalostusteollisuuteen. Luottosalkun ongelmat liittyvät kalanviljelyalan yrityksille annettuihin luottoihin, joita oli 0,6 prosenttia konsernin koko luotonannosta. Norjan kruunu heikkeni ensimmäisen vuosipuoliskon aikana, mikä ei kuitenkaan riittänyt

kompensoimaan lohien hintojen laskun vaikutusta, joten alan tulevaisuudennäkymät ovat edelleen hyvin epävarmat.

Liiketoiminnan kohdentaminen pohjoismaisiin asiakkaisiin on osaltaan pitänyt luottokannan laadun tyydyttävällä tasolla. Norjan teollisuuden kulurakenne ja viime vuoden aikana yleisesti vahvistunut kruunu ovat heikentäneet maan vientiteollisuuden kilpailukykyä ja vaikeuttaneet eräiden vientiyriyten taloudellista tilannetta Norjan talouden yleisestä vahvuudesta huolimatta.

Kulutaso tavoitteen mukainen

Nordea pyrkii pitämään kulut vuosina 2003 ja 2004 vuoden 2002 tasolla. Vuonna 2002 kulut olivat yhteensä 3 745 miljoonaa euroa.

Konsernissa käynnissä olevien kulujenleikkausohjelmien vaikutuksen uskotaan näkyvän asteittain vuoden aikana. Tietotekniikan kehityskulut pyritään pitämään 80 prosentissa vuoden 2002 tasosta, vähittäispankki-toimintojen rakennetta uudistetaan ja tiettyjä yhdistymishankkeita toteutetaan. Näiden toimien vaikutus on tähän mennessä ollut jonkin verran odotettua parempi.

Nordea käynnisti toukokuussa yksinoikeudella neuvottelut IBM:n kanssa yhteistyöstä tietoteknisessä tuotannossa. Konserni oli jo aiemmin ilmoittanut yhtenäistävänsä tietoteknisen toimintansa. Neuvottelut pyritään samaan päätökseen ja yhteistyö aloittamaan vuoden 2003 jälkipuoliskon aikana. Yhteistyön tavoitteena on tehostaa Nordean toimintaa, vähentää kustannuksia ja pienentää riskejä laajassa tietoteknisessä muutosprosessissa.

Nordealla on tällä hetkellä kolme kannustinohjelmaa: koko henkilöstön kattava varsinainen voittopalkkiojärjestelmä, koko henkilöstön kattava ylimääräinen voittopalkkiojärjestelmä ja ylimääräinen kannustinohjelma, joka koskee kolmeasataa ylimmän johdon edustajaa. Kannustinohjelmien palkkioiden maksurajat perustuvat oman pääoman tuottoon ja/tai economic profiittiin. Mahdollisten kannustinohjelmista aiheutuvien kulujen enimmäismäärä on noin 100 miljoonaa euroa. Kannustinohjelmien tavoitteet voivat ylittyä tänä vuonna, joten niiden perusteella saatetaan maksaa palkkioita. Toisen vuosineljänneksen tulokseen ei ole sisällytetty erää, jotka johtuisivat yhteen tai useampaan kannustinohjelmaan liittyvistä maksuista. Kuten aikaisemmin on kerrottu, tämän tyyppisiä kustannuksia ei lueta mukaan asetettuihin kulutavoitteisiin.

Pääoman tehokas käyttö – vahva pääomarakenne

Oma pääoma oli neljänneksen lopussa 12 miljardia euroa, ja ensisijaisen oman pääoman osuus riskisijoituksista oli 7,5 prosenttia. Vakavaraisuussuhde oli 9,8 prosenttia.

Nordean varsinainen yhtiökokous pidettiin 24. huhtikuuta. Kokouksessa päätettiin alentaa konsernin osakepääomaa

mitätöimällä 57 miljoonaa osaketta, jotka Nordea hankki vuosina 2001 ja 2002. Mitätöinti tapahtunee vuoden 2003 jälkipuoliskolla.

Nordean Tanskassa omistamat asuin kiinteistöt on myyty, kuten aiemmin on ilmoitettu. Toisen neljänneksen tulokseen on sisällytetty tästä saatua myyntivoittoa 41 miljoonaa euroa. Tulevista kiinteistömyynneistä mahdollisesti syntyvien tappioiden varalta on tehty varaus. Meneillään olevalla Nordean kiinteistöomistuksien vähentämisellä ei odoteta olevan merkittävää nettovaikutusta konsernin tämän vuoden tulokseen. Myytäväksi suunnitellun kiinteistöomaisuuden kirja-arvo on noin 0,8 miljardia euroa.

Konsernin juridinen rakenne

Nordean hallitus on päättänyt yksinkertaistaa konsernin juridista rakennetta. Tavoitteena on muodostaa yksi juridinen yksikkö, joka toimii paikallisilla markkinoilla sivukonttoreiden kautta. Nordea AB:stä muodostetaan pankkitoimintaa harjoittava Eurooppa-yhtiö, jonka kotipaikka on edelleen Ruotsissa. Muutoksella pyritään tehostamaan konsernin toimintaa, pienentämään toimintariskejä ja tehostamaan pääoman käyttöä.

Uudelleenjärjestelyssä Nordea Bank Danmark, Nordea Bank Norge ja Nordea Bank Sverige myydään Nordea Pankki Suomelta Nordea AB:lle. Myynnistä aiheutuu Nordea Pankki Suomelle verosaaminen. Tämä johtuu pääasiassa eroista Nordea Bank Sverigen ja Nordea Bank Norgen hankintamenojen sekä kauppojen myyntihintojen välillä Nordea Pankki Suomen verotuksessa.

Nordea Bank Norgen myynti saatetaan loppuun, kun tarvittavat luvat on saatu Norjan viranomaisilta.

Nordea sai Suomen veroviranomaisilta elokuun puolivälissä ennakkopäätöksen järjestelyyn liittyvistä veroseuraamuksista. Päätöksen perusteella tilinpäätökseen kirjataan laskennallinen verosaaminen toisella vuosipuoliskolla. Laskennallisen verosaamisen määräksi on alustavasti arvioitu noin 300 miljoonaa euroa. Arviossa on otettu huomioon juridiset ja taloudelliset edellytykset, joilla laskennallista verosaamista voidaan hyödyntää.

Nordea AB:n muuttaminen pankkitoimintaa harjoittavaksi yhtiöksi vaatii ylimääräisen yhtiökokouksen hyväksynnän. Kokous on suunniteltu pidettäväksi lokakuussa.

Kun Nordea AB on muutettu pankkitoimintaa harjoittavaksi yhtiöksi, Nordea Bank Sverige fuusioidaan siihen.

Nordean osake

Nordean osakekurssi nousi Tukholman pörssissä vuoden toisella neljänneksellä 3 prosenttia. Osakekurssi oli 38,60 Ruotsin kruunua 30. kesäkuuta 2003, kun se

31. maaliskuuta oli ollut 37,40 Ruotsin kruunua. Osakkeen kokonaistuotto toiselta neljännekseltä oli 8,6 prosenttia. Vuoden kuuden ensimmäisen kuukauden aikana osakekurssi nousi prosentin ja osakkeen kokonaistuotto oli 5,7 prosenttia.

Näkymät

Sekä kansainvälisten että pohjoismaisten talouksien odotetaan edelleen kasvavan, ja mahdollisuudet kasvattaa tuottoja ovat jonkin verran parantuneet. Epävarmuus talouden noususuhdanteen käynnistymisestä on vähentynyt.

Kulut pidetään edelleen tiukasti valvonnassa, ja ne pystyttäneen varsin hyvin pitämään aiemmin ilmoitetun tavoitteen mukaisina vuonna 2003.

Tavoitteena on edelleen, etteivät keskimääräiset luottotappiot suhdannekierron aikana ylitä 0,4 prosenttia luottojen ja takausten kokonaismäärästä. Kalanviljely-yrityksille annettuihin luottoihin liittyy edelleen epävarmuustekijöitä. Konsernin luottokannan laadun ja Pohjoismaiden talouksien kasvunäkymien perusteella ei kuitenkaan ole syytä olettaa, että konsernin luottotappiot ylittäisivät tämän keskimääräisen tason vuonna 2003.

Tulos liiketoiminta-alueittain vuoden 2003 toisella neljänneksellä

	Liiketoiminta-alueet			Konsernin varain- hallinta	Vahinko- vakuutus	Muut	Yhteensä
	Vähittäis- pankki	Suuret yritys- ja yhteisö- asiakkaat (CIB)	Varallisuuden- hoito ja henkivakuutus ¹				
Miljoonaa euroa							
Asiakasvastuulliset yksiköt:							
Tuotot	1 132	273	56	24		-22	1 463
Kulut	-649	-143	-36	-8		-66	-902
Luottotappiot	-94	-3				5	-92
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset		10				9	19
Tulos ennen sijoitus- ja vakuutustoiminnan tulosta	389	137	20	16		-74	488
Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta				75		6	81
Henkivakuutustoiminnan tulos			37			13	50
Vahinkovakuutustoiminnan tulos							
Liiketarvpeistot	-6	-2				-32	-40
Liikevoitto 2003: 4-6	383	135	57	91		-87	579
2003: 1-3	348	109	27	58		-162	380
2002: 10-12	345	138	24	27		-87	446
2002: 7-9	418	123	-12	31	-4	-157	399
2002: 4-6	424	123	-21	21	-87	-122	338
Oman pääoman tuotto, %	23 %	19 %					18,1 %
Kulu/tuotto-suhde, pankkitoiminta	57 %	52 %	64 %	8 %			58 %

¹ Henkivakuutustoiminnan tuloksen esitystapaa on muutettu. Rivillä "henkivakuutustoiminnan tulos" esitetään osuus, joka jää jäljelle vähittäispankille maksetun osuuden vähentämisen jälkeen. Vertailutiedot on muutettu vastaamaan uutta käytäntöä. Tuotetulos, joka sisältää konsernin tuotot ja kulut henkivakuutustoiminnasta, esitetään tämän osavuositarkastuksen varallisuudenhoitoa ja henkivakuutusta koskevassa osassa.

Nordealla on kolme liiketoiminta-alueita: vähittäispankki, suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat sekä varallisuudenhoito ja henkivakuutus. Liiketoimintaa harjoittavilla yksiköillä on hajautettu tulosvastuu. Konsernin varainhallintaa ja taseriskien hallintaa hoitaa konsernin varainhallinta.

Asiakasvastuu on Nordeassa keskeisellä sijalla. Asiakkaan asiointi konsernissa sisältyy kokonaisuudessaan asiakasvastuullisen yksikön tuloslaskelmaan ja taseeseen.

Pääomaa kohdistetaan liiketoimintayksiköille niiden todellisten riskien mukaan. Tässä mallissa otetaan huomioon luotto-, markkina-, vakuutus- ja liiketoimintariskit sekä operatiiviset riskit ja optimoidaan pääoman jakaminen ja käyttö liiketoiminta-alueiden kesken. Strategisia vaihtoehtoja ja tulosta arvioidaan tämän mallin mukaisen tuloksen (ns. economic profit) perusteella. Liiketoiminta-alueiden oman pääoman tuotto lasketaan niille kohdistetun pääoman ja määräysten mukaisen veroprosentin mukaan.

Varallisuudenhoidolla ja henkivakuutuksella on asiakasvastuu varallisuudenhoitopalveluista yhteisöasiakkaille ja private banking -toiminnasta lukuun ottamatta vähittäispankin kanssa yhteistä yksikköä. Lisäksi liiketoiminta-alueella on tuotevastuu sijoitusrahastoista ja henkivakuutuksesta. Oheisen taulukon liikevoitossa on mukana asiakasvastuullisten yksiköiden liikevoitto. Tuotetulos sisältää konsernin tuotot ja kulut sijoitusrahastoista sekä henki- ja eläkevakuutus tuotteista, mukaan lukien myynti- ja jakelukustannukset vähittäispankin konttoreissa, ja se esitetään tämän osavuositarkastuksen varallisuudenhoitoa ja henkivakuutusta koskevassa osassa, kohdissa "tunnusluvut vuosineljänneksittäin – varallisuudenhoito" ja "tunnusluvut vuosineljänneksittäin – henkivakuutus".

Kolmen liiketoiminta-alueen lisäksi taulukossa esitetään konsernin varainhallinnan tulos. Varainhallinta vastaa konsernin omien arvopaperisalkkujen hallinnoinnista ja varainhankinnasta. Sarakkeessa "muut" esitetään ne tuotot ja kulut, joita ei ole kohdistettu liiketoiminta-alueille. Näitä ovat Nordea Bank Norgen käteisoston rahoituskulut, tuotot ja kulut kiinteistö-sijoituksista, Nordean perustamiseen liittyvät liikearvopoistot, keskitetyt luottotappiovaraukset, osuudet pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta sekä kulut sellaisista konsernitoiminnoista, jotka eivät ole liiketoiminta-alueille tarjottuja palveluja. Niitä ei ole sisällytetty asiakasvastuullisten yksiköiden tulokseen.

Vähittäispankki

- **Myynti edelleen vilkasta**
- **Kulu/tuotto-suhde parani 57 prosenttiin**
- **Huoneistokeskuksen liiketoiminta myytiin**
- **Luottotappioita Norjan vähittäispankkitoiminnassa**
- **Oman pääoman tuotto 23 prosenttia**

Vähittäispankki palvelee sekä henkilöasiakkaita että pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Liiketoiminta-alueen tehtävänä on näille asiakkaille suunnattujen palveluiden kehittäminen, markkinointi ja jakelu.

Markkinat

Vähittäispankin tuotteiden kysyntä pysyi vakaana toisella neljänneksellä. Keskuspankkikorkoja laskettiin edelleen kaikissa Pohjoismaissa. Osakekurssit nousivat sekä Pohjoismaissa että muualla maailmassa neljänneksen aikana ja sijoitusrahastojen kysyntä kasvoi.

Liiketoiminta

Luotonanto henkilöasiakkaille kasvoi edelleen ja lisääntyi neljänneksen aikana 2,0 miljardia euroa 59,2 miljardiin euroon. Kasvua oli 3 prosenttia. Henkilöasiakkaiden talletukset lisääntyivät 1,2 miljardia euroa ja niitä oli 41,3 miljardia euroa, kasvua 3 prosenttia.

Henkilöasiakkaille annettujen asuntoluottojen ja muiden luottojen marginaalit pysyivät keskimäärin muuttumattomina toisella neljänneksellä. Alempimarginaalisten asuntoluottojen suhteellisen osuuden kasvu on kuitenkin kokonaisuutena laskenut marginaaleja hieman.

Yritysten luotot ja talletukset pysyivät lähes ennallaan toisella neljänneksellä. Luotonanto oli 59,0 miljardia euroa, kasvua prosentti. Talletukset kasvoivat 2 prosenttia ja niitä oli 28,5 miljardia euroa.

Yritysassiakkaiden luottomarginaalit pysyivät edellisneljänneksen verrattuna ennallaan.

Luotonannon kokonaismäärä kasvoi neljänneksen aikana 118,1 miljardiin euroon. Kasvua oli 7 prosenttia edellisvuoden kesäkuun lopusta. Luotonannosta noin puolet oli henkilöasiakkaiden asuntoluottoja ja yritysten kiinnelainoja. Talletukset kasvoivat toisella neljänneksellä ja neljänneksen lopussa niitä oli 69,8 miljardia euroa. Kasvua oli 12 viime kuukauden aikana 7 prosenttia.

Talletusmarginaalit kaventuivat edelleen, kun korot laskivat ensimmäisen ja toisen neljänneksen aikana.

Sijoitusrahastojen myynti vilkastui toisella neljänneksellä ja säästämisen tuotteiden myynti henkilöasiakkaille kasvoi 2,2 miljardia euroa. Hyvään myyntitulokseen vaikuttivat

myös vuosimaksulliset kortit, joita myytiin 90 000 kappaletta. Kortteja on nyt käytössä noin 3,5 miljoonaa.

Korkojen laskun seurauksena kiinnelainojen uudelleenjärjestely jatkui toisella neljänneksellä edelleen vilkkaana Tanskassa.

Nordea myi kiinteistövälitysyhtiö Huoneistokeskuksen liiketoiminnan, mutta yhteistyö jatkuu. Kaupasta saatiin kesäkuussa 43 miljoonan euron myyntivoitto.

Vähittäispankin organisaatiota muokattiin edelleen Norjassa, jotta sen asemaa voitaisiin vahvistaa entistä paremman asiakaspalvelun avulla. Sekä esikuntatoimintojen että konttoriverkoston tehokkuutta parannetaan. Henkilöstömäärän odotetaan vähenevän noin 350:llä.

Verkkopankki

Verkkopankkiasiakkaiden määrä kasvoi vuoden toisella neljänneksellä 0,1 miljoonalla ja oli lähes 3,5 miljoonaa. Asiakkaista 3 150 000 oli henkilöasiakkaita. Internetin välityksellä osakekauppaa käyvien asiakkaiden määrä kasvoi myös nopeasti ja oli toisen neljänneksen lopussa 320 000.

Nordealla oli toisen neljänneksen lopussa noin 2 400 e-liiketoimintapalveluita käyttävää asiakasta. E-maksu on Nordean suosituin e-palvelu, jota käyttää lähes 2 000 yritystä. Noin 700 e-maksua käyttävää asiakasta on mukana Nordean pohjoismaisella sähköisellä kauppapaikalla Solo-torilla, joka yhdistää suomalaiset, tanskalaiset, norjalaiset ja ruotsalaiset ostajat ja myyjät. Nordean e-palveluihin kuuluvat myös sähköinen lasku, tunniste, allekirjoitus ja palkka.

Verkkopankkitoiminta kasvoi edelleen nopeasti toisen neljänneksen aikana. Verkkopankkiin kirjaututtiin 31,0 miljoonaa kertaa, joten kasvua oli 22 prosenttia eli 5,6 miljoonaa vuoden 2002 toiseen neljänneksen verrattuna. Maksujen määrä oli toisella neljänneksellä 36,1 miljoonaa; kasvua 5,9 miljoonaa eli 20 prosenttia.

Toisen neljänneksen aikana otettiin käyttöön useita maksuihin, cash management -palveluihin, e-palveluihin ja kortteihin liittyviä verkkopankkipalveluita.

Tulos

Tuotot yhteensä lisääntyivät 6 prosenttia edellisneljänneksen verrattuna. Rahoituskate kasvoi 2 prosenttia. Volyymit kasvoivat, mutta lyhyet korot laskivat edelleen. Se loi paineita talletusmarginaaleihin, mikä jarrutti rahoituskatteen kasvua.

Sijoitusrahastojen kysynnän kasvu, maksuliikenteen palvelumaksujen nousu ja Huoneistokeskuksen myynti vaikuttivat myönteisesti palkkiotuottoihin ja -kuluihin ja muihin tuottoihin, jotka kasvoivat yhteensä 17 prosenttia edellisneljännekseen verrattuna.

Kulut pidettiin tiukasti kurissa ja 2 prosentin kasvu ensimmäiseen neljännekseen verrattuna johtui pääasiassa kausivaihteluista ja Norjan vähittäispankkitoiminnassa tehdyistä varauksista. Varaukset tehtiin varhaiseläkkeiden ja muiden laajojen uudelleenjärjestelyjen varalta. Huoneistokeskuksen henkilöstön lisäksi henkilöstömäärä väheni toisella neljänneksellä noin 225:llä.

Tulos ennen luottotappioita oli 483 miljoonaa euroa eli kasvua oli 13 prosenttia ensimmäiseen neljännekseen

verrattuna. Kulu/tuotto-suhde oli toisella neljänneksellä 57 prosenttia, kun se ensimmäisellä neljänneksellä oli 60 prosenttia.

Luottotappioita oli 94 miljoonaa euroa, josta 81 miljoonaa euroa liittyi Norjan vähittäispankkitoimintaan. Luottotappioiden epäsuotuisa kehitys kolmen viime neljänneksen aikana on keskittynyt pieneen osaan Norjan vähittäispankkitoiminnan luottokantaa. Muissa maissa luottotappiot ovat olleet vastaavana aikana hyvin pienet.

Toisen neljänneksen liikevoitto oli 383 miljoonaa euroa, joten kasvua oli 10 prosenttia ensimmäiseen neljännekseen verrattuna. Kohdistetun oman pääoman tuotto kasvoi 23 prosenttiin, kun se ensimmäisellä neljänneksellä oli 22 prosenttia.

Liikevoitto

	Yhteensä		Vähittäis- pankki, Tanska		Vähittäis- pankki, Suomi		Vähittäis- pankki, Norja		Vähittäis- pankki, Ruotsi		Puola ja Baltia	
	4-6 2003	1-3 2003	4-6 2003	1-3 2003	4-6 2003	1-3 2003	4-6 2003	1-3 2003	4-6 2003	1-3 2003	4-6 2003	1-3 2003
Miljoonaa euroa												
Rahoituskate	759	744	202	197	195	198	120	116	231	222	10	10
Palkkiotuotot ja -kulut ja muut tuotot	373	319	89	89	125	76	39	42	108	101	8	10
Tuotot yhteensä	1 132	1 063	291	286	320	274	159	158	339	323	18	20
Kulut yhteensä	-649	-634	-156	-159	-160	-153	-105	-100	-205	-201	-17	-16
Tulos ennen luottotappioita	483	429	135	127	160	121	54	58	134	122	1	4
Luottotappiot	-94	-74	-12	-7	0	11	-81	-74	-3	1	3	-2
Liikearvopoistot	-6	-7	0	0	0	0	0	0	-5	-4	-2	-2
Liikevoitto	383	348	123	120	160	132	-27	-16	126	119	2	0
Kulu/tuotto-suhde, %	57	60	54	55	50	56	66	63	61	62	91	81
Oman pääoman tuotto, %	23	22	27	27	45	37	-9	-5	27	26	6	-1

Volyymit ja marginaalit^{1,2}

	Yhteensä		Vähittäis- pankki, Tanska		Vähittäis- pankki, Suomi		Vähittäis- pankki, Norja		Vähittäis- pankki, Ruotsi		Puola ja Baltia	
	4-6 2003	1-3 2003	4-6 2003	1-3 2003	4-6 2003	1-3 2003	4-6 2003	1-3 2003	4-6 2003	1-3 2003	4-6 2003	1-3 2003
Volyymit, miljardia euroa												
Luotonanto	118,1	115,8	32,0	31,0	25,8	25,0	20,8	20,6	38,0	37,7	1,5	1,5
Talletukset	69,8	68,2	15,6	14,8	21,9	21,5	11,0	11,0	20,2	19,9	1,0	1,1
Luottomarginaalit, %												
Yritysasiakkaat	1,2	1,2										
Henkilöasiakkaat	1,6	1,7										
Kokonaismarginaali	1,4	1,4										
Talletusmarginaalit, %												
Yritysasiakkaat	1,0	1,1										
Henkilöasiakkaat	1,6	1,7										
Kokonaismarginaali	1,3	1,5										

¹ Volyymit kauden lopussa.² Marginaalit eivät sisällä Puolan ja Baltian maiden lukuja.

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin

	4-6 2003	1-3 2003	10-12 2002	7-9 2002	4-6 2002
Liikevoitto, miljoonaa euroa	383	348	345	418	424
Oman pääoman tuotto, %	23	22	18	23	24
Kulu/tuotto-suhde, %	57	60	58	57	60
Asiakaskunta: henkilöasiakkaita, miljoonaa	9,7	9,7	9,7	9,5	9,5
yritysasiakkaita, miljoonaa	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	19 246	19 992	20 300 ¹	19 500	19 900

¹ Sisältää LG Petro Bankin henkilöstön.

Suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat

- Uusia toimeksiantoja edelleen runsaasti suurasiakastoiminnossa, kansainvälisessä toiminnossa ja shippingissä sekä Marketsissa
- Oman pääoman tuotto 19 prosenttia
- Luottotappiot matalalla tasolla

Suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat (Corporate and Institutional Banking, CIB) tarjoaa finanssituotteita ja -palveluita konsernin kaikille yritysasiakasryhmille. Sillä on asiakasvastuu suuryrityksistä, shipping-, offshore- ja öljyalan yrityksistä sekä rahoituslaitoksista.

Markkinat

Markkinatilanne parani hieman toisella neljänneksellä, kun talouden epävarmuus väheni ja näkymät paranivat. Vaihto osakemarkkinoilla kasvoi Tanskassa, Ruotsissa ja Norjassa. Pörssi-indeksit nousivat kaikissa Pohjoismaissa.

Osakemarkkinat

	Markkinavolyymi		Markkinaindeksi
	4-6, 2003 Miljardia euroa	4-6 vs. 1-3 %	
Tanska	13,4	17,5	15,1
Suomi	31,0	-18,8	10,8
Norja	17,0	27,8	29,0
Ruotsi	60,4	1,3	16,1
Keskimäärin		-0,6	

Liiketoiminta

Suurasiakastoiminnon liikevoitto kasvoi 16 prosenttia. Liiketoiminta oli vilkasta, mikä johtui osittain syndikoitujen luottojen suurista uudelleenjärjestelyistä, mukaan lukien Nokian kanssa tehty sopimus 2 000 miljoonan Yhdysvaltain dollarin luotosta. Uusia toimeksiantoja saatiin huomattavan paljon, esimerkiksi 325 miljoonan euron syndikoitu luotto Posten Norgelle.

Kansainvälisen toiminnan ja shippingin toiminnan tulos oli kaiken kaikkiaan hyvä toisella neljänneksellä. Tuotot kasvoivat ensimmäiseen neljännekseen verrattuna toimeksiantojen tyydyttävän määrän ja suuren tapahtumamäärän ansiosta. Uudelleenjärjestelytoimet vaikuttivat myönteisesti kansainväliseen konttoriverkoston.

Markets-toiminnan liiketoiminta jatkui vilkkaana ja tuotteiden kysyntä pysyi hyvällä tasolla kaikilla osa-alueilla. Toiminta oli erityisen vilkasta neljänneksen loppupuolella. Johdannaiskaupan ja erityisrahoituksen volyymit kasvoivat kaikissa asiakasryhmissä kohdennettujen myyntitoimien ansiosta.

Investointipankkitoiminnassa markkinatilanteen paraneminen näkyi myyntituottojen kasvuna. Toiminta ensimarkkinoilla oli edelleen vähäistä. Ensimmäisellä neljänneksellä Nordea ilmoitti muuttavansa investointipankkinsa toimintamallia. Muutos etenee suunnitelman mukaisesti ja vuotuisten kulusäästöjen arvioidaan olevan noin 12 miljoonaa euroa.

Säilytyspalveluissa tapahtumamäärät laskivat 15 prosenttia edellisneljänneksestä. Säilytyksessä olevat varat kasvoivat 8 prosenttia.

Cash Management sai hoitaakseen useita suuria toimeksiantoja.

Moskovan edustusto suljettiin heinäkuun lopulla ja Shanghain edustusto suljetaan elokuussa.

Tulos

Tuotot yhteensä olivat toisella neljänneksellä 273 miljoonaa euroa eli samalla tasolla kuin ensimmäisellä neljänneksellä. Rahoituskate oli 100 miljoonaa euroa eli 2 prosenttia suurempi kuin edellisneljänneksellä. Muut tuotot olivat 173 miljoonaa euroa, mikä oli 5 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisellä neljänneksellä. Erityisesti shippingin ja suurasiakastoiminnon liiketoiminta oli vilkasta. Myös Nordea Securitiesin tuotot kasvoivat ensimmäisen neljänneksen matalalta tasolta. Markets pystyi pitämään tuottonsa yhtä korkealla tasolla kuin edellisneljänneksellä, vaikka kaupankäynnin olosuhteet olivat vaikeat neljänneksen alussa.

Kulut yhteensä olivat toisella neljänneksellä 143 miljoonaa euroa eli 6 miljoonaa euroa suuremmat kuin edellisneljänneksellä. Kulujen kasvu johtuu Nordea Securitiesin uudelleenjärjestelykuluja varten tehdystä 13 miljoonan euron varauksesta, joka liittyy investointipankin toimintamallin muuttamiseen. Muilla osa-alueilla kulut laskivat edelleen.

Luottotappiot olivat 13 miljoonaa euroa eli edelleen matalalla tasolla ja 21 miljoonaa euroa pienemmät kuin ensimmäisellä neljänneksellä. Lisäksi maariskivarausta pienennettiin 10 miljoonaa euroa, mikä johtui toiminnan vähenemisestä kehittyvillä markkinoilla.

Liikevoitto oli 135 miljoonaa euroa ja oman pääoman tuotto 19 prosenttia. Kulu/tuotto-suhde oli 52 prosenttia.

Liikevoitto toiminnoittain

	Yhteensä		Suur-asiakkaat		Kansainvälinen toiminto ja shipping		Investointipankki ¹		Muut		Markets ²	
	4-6	1-3	4-6	1-3	4-6	1-3	4-6	1-3	4-6	1-3	4-6 ³	1-3
	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
Miljoonaa euroa												
Rahoituskate	100	98	72	72	27	24	0	0	1	2		
Muut tuotot	173	178	137	136	23	16	17	12	-4	14	132	162
Tuotot yhteensä	273	276	209	208	50	40	17	12	-3	16	132	162
Kulut yhteensä	-143	-137	-61	-63	-13	-13	-30	-16	-39	-45	-57	-63
Tulos ennen luottotappioita	130	139	148	145	37	27	-13	-4	-42	-29	75	99
Luottotappiot	-13	-34	-14	-22	1	-12			0	0		
Maariskivaraus	10	1	10	1	0	0			0	0		
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	10	5	0	0	0	0			10	5		
Liikearvopoistot	-2	-2	-1	-1	0	0	-1	0	0	-1		
Liikevoitto	135	109	143	123	38	15	-14	-4	-32	-25	75	99
Luotonanto, miljardia euroa	25,3	24,4	18,5	17,6	6,8	6,8						

¹Luvut ovat tuloseriä toiminnon asiakasvastuullisena harjoittamasta toiminnasta. Sillä on tuottoja ja kuluja myös toiminnasta, josta sillä on palvelu- ja tuotevastuu. Nämä on kohdistettu konsernin muille asiakasvastuullisille yksiköille.

²Marketsilla on tuotevastuu valuutta- ja rahamarkkinatuotteista ja niihin liittyvistä johdannaisista sekä muista kaupankäyntituotteista. Marketsin toimintaa seurataan tuotekohtaisen tuloksen avulla. Tuotetulos sisältää kaikki kyseiseen tuotteeseen liittyvät tuotot ja kulut, jotka kohdennetaan CIB:n ja vähittäispankin asiakasvastuullisille yksiköille.

³Marketsin tuloksessa halutaan esittää johdannaissopimusten käypä arvo, jossa otetaan huomioon pääasiassa vastapuoliriski. Ensimmäisenä toimenpiteenä Marketsin tulokseen siirrettiin aiemmin keskitetyksi kirjattu 22 miljoonan euron varaus. Tämä toisella neljänneksellä tehty siirto pienensi Marketsin tuottoja, mutta sillä ei ollut vaikutusta konsernin tulokseen.

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin

	4-6 2003	1-3 2003	10-12 2002	7-9 2002	4-6 2002
Liikevoitto, miljoonaa euroa	135	109	138	123	123
Oman pääoman tuotto, %	19	15	18	15	16
Kulu/tuotto-suhde, %	52	50	55	54	58
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	2 316	2 363	2 444	2 550	2 559

Varallisuudenhoito ja henkivakuutus

- **Uutta varallisuutta saatiin hoidettavaksi 2,4 miljardia euroa**
- **Hoidettavissa oleva varallisuus kasvoi edellisneljänneksestä 7 prosenttia 102 miljardiin euroon**
- **Sekä varallisuudenhoidon että henkivakuutuksen tulos parani merkittävästi**
- **Henki- ja eläkevakuutuksen uusi liiketoimintamalli tuottaa tulosta**

Liiketoiminta-alueeseen kuuluvat yhteisöasiakkaiden varallisuudenhoito, henki- ja eläkevakuutus, sijoitusrahastot, yksityispankkitoiminta sekä toiminta yksityishenkilöiden säästämismarkkinoilla. Tästä osavuositarkastuksesta lähtien tulosta käsitellään asiakasryhmittäin, kun sitä aikaisemmin käsiteltiin organisaatioyksiköittäin. Molemmat esitystavat sisältyvät sivun 16 taulukkoon.

Markkinat

Osakemarkkinoiden luottamus palasi huhtikuussa, ja osakekurssit alkoivat ensin vakaantua ja sitten kohota. Pörssi-indeksit Nordean päämarkkinoilla nousivat 10–30 prosenttia toisella neljänneksellä.

Liiketoiminta

Kokonaismyynti kehittyi hyvin ja uutta varallisuutta saatiin nettomääräisesti hoidettavaksi 2,4 miljardia euroa. Vuoden alusta lähtien hoidettavaksi saadun varallisuuden nettomäärä on 4,6 prosenttia vuoden 2002 lopussa hoidossa olleesta varallisuudesta. Kun sijoitusten arvon kehitys otetaan huomioon, hoidossa oleva varallisuus kasvoi edellisneljänneksestä 7 prosenttia 101,9 miljardiin euroon.

Sijoitusten jakauma muuttui hieman toisella neljänneksellä. Osakesijoituksia oli neljänneksen lopussa 32 prosenttia ja korkosijoituksia 68 prosenttia, kun osakesijoitusten osuus edellisneljänneksen lopussa oli 30 prosenttia.

Henki- ja eläkevakuutuksen uuden toimintamallin käyttöönotto etenee suunnitelmien mukaisesti (ks. seur. sivu).

Pohjoismaiset henkilöasiakkaat

Varallisuudenhoidon ja henkivakuutuksen liiketoiminta-alue tarjoaa sijoitusrahastoja ja henkivakuutus tuotteita pohjoismaisille henkilöasiakkaille.

Asiakkaiden kiinnostus osakepohjaisiin tuotteisiin lisääntyi, kun osakekurssit kääntyivät nousuun eikä korkoja enää uskota laskettavan.

Yksityishenkilöille suunnattuihin pohjoismaisiin rahastoihin sijoitettiin uutta varallisuutta nettomääräisesti 1,1 miljardia euroa. Niihin sijoitetut varat kasvoivat

10 prosenttia 28,2 miljardiin euroon. Keskimääräiset marginaalit kasvoivat neljänneksen aikana osakekurssien nousun myötä.

Markkinaosuudet vuoden 2003 toisella neljänneksellä

	Pohjoismaat	Tanska	Suomi	Norja	Ruotsi
Uudet sijoitukset, netto	19,8 %	26,3 %	32,9 %	Neg.	5,4 %
Hoidossa oleva varallisuus	20,0 %	26,5 %	24,4 %	8,5 %	17,4 %*

* Vuoden 2003 ensimmäisen neljänneksen markkinaosuus.

Henkivakuutuksen nettomaksutulo laski 548 miljoonaan euroon (599 miljoonaa euroa).

Private banking -asiakkaat Pohjoismaissa

Hoidettavaksi saatu varallisuus kasvoi ja yksityispankkiasiakkaiden toiminta vilkastui yleisesti Pohjoismaissa. Hoidossa oleva varallisuus lisääntyi 8 prosenttia 20,5 miljardiin euroon ja palasi näin edellisvuoden toisen neljänneksen tasolle.

Private banking- ja rahastoasiakkaat Euroopassa

Hoidossa oleva varallisuus kasvoi 12 prosenttia 9,4 miljardiin euroon. Kasvu oli pääasiassa rahastojen myyntiä hoitavan yksikön hyvän tuloksen ansiota.

Yhteisöasiakkaat

Hoidettavaksi saatiin runsaasti uutta varallisuutta etenkin korkotuotteisiin Ruotsissa. Uuden varallisuuden nettomäärä jäi kuitenkin pieneksi, kun yksi suuri sopimus menetettiin. Hoidossa oleva varallisuus, pois lukien konserniyhtiöiden varallisuus, lisääntyi kuitenkin 5 prosenttia 20,7 miljardiin euroon.

Tulos

Varallisuudenhoidon tuotot toiselta neljännekseltä olivat 113 miljoonaa euroa. Lisäystä edellisneljänneksestä on 7 miljoonaa euroa, mikä syntyy uudesta varallisuudesta ja hoidossa olevan varallisuuden arvonnoususta. Kahdentoista viime kuukauden aikana käynnistetyt tehostamistoimet alkoivat tuottaa tulosta. Kulut pienivät 44 miljoonaan euroon edellisneljänneksen 48 miljoonasta eurosta. Varallisuudenhoidon tuotetulos parani 42 miljoonaan euroon, mikä on 35 prosenttia enemmän kuin edellisneljänneksellä.

Henkivakuutuksen tuotetulos kasvoi 52 miljoonaan euroon, mikä on 136 prosenttia enemmän kuin edellisneljänneksen 22 miljoonaa euroa. Konsernin henkivakuutus toiminnan arvostuserot ja varaukset olivat 4,8 prosenttia sitoumuksista, kun niitä edellisneljänneksen lopussa oli 3,0 prosenttia sitoumuksista.

Henki- ja eläkevakuutuksen uusi toimintamalli: Parempi tulos ja vähemmän tuloksen vaihtelua

Nordean henki- ja eläkevakuutustoiminnassa alettiin vuoden 2002 puolivälissä ottaa asteittain käyttöön uutta toimintamallia. Malli perustuu economic profiitiin (riskisopeutettuun tuottoon). Uuteen toimintamalliin sisältyy useita osa-alueita: entistä kehittyneempiä riskienhallintamenetelmiä otetaan käyttöön (economic capitaliin perustuva malli, jossa otetaan huomioon myös vastuiden rakenne), säädösmuutokset hyödynnetään ja markkinoille tuodaan uusia tuotteita, joissa yhtiön riski on entistä pienempi ja asiakkaiden tuotto-odotukset suuremmat. Näiden toimenpiteiden toteutus etenee tällä hetkellä eri tavoin eri maissa. Kaikkien tuotteiden ja markkinoiden economic profiita pyritään kuitenkin kasvattamaan.

Viime neljänneksillä henki- ja eläkevakuutuksen osakkeenomistajille tarjoama tuotto parani samalla kun riskitaso aleni. Toiminnassa on keskitytty riskienhallintaan, jotta tuloksen vaihtelua on saatu vähennettyä ja tuotevalikoiman kannattavuus varmistettua. Tuotopotentiaali on tulevaisuudessa merkittävä, kun käytetään hyväksi Nordean ainutkertaista jakeluverkostoa ja myydään tuotevalikoimaa, joka on riskien perusteella arvioituna kannattava.

Uusi liiketoimintamalli pääpiirteissään:

Tuotteiden kehittäminen. Käyttöön otetaan uusia henkivakuutus tuotteita, joissa takuu koskee ainoastaan vakuutuksen pääomaa. Aikaisemmissa tuotteissa tarjottiin myös taattua tuottoa. Uusissa tuotteissa henkivakuutusyhtiön riskit ovat pienemmät. Samalla nämä tuotteet tarjoavat vakuutusosastajille korkeampia tuotto-odotuksia, koska takuun kattamiseksi tarvitaan vähemmän varauksia ja osakkeisiin ja muihin omaisuuslajeihin, joilla on oletettavasti korkeampi pitkän aikavälin tuotto-olettama, voidaan siksi sijoittaa enemmän varoja. Ruotsissa otetaan parhaillaan käyttöön tuotteita, joissa takuu koskee vain pääomaa. Tanskassa taattua tuottoa on vähennetty 1,5 prosenttiin, kun taas Norjassa odotetaan uutta lainsäädäntöä. Suomessa asiakkaiden saama tuotto on päätetty vuosi kerrallaan. Voimassa olevat vakuutus sopimukset korvataan uusilla tuotteilla asteittain.

Palkkioihin perustuva voitonjakomalli. Henkivakuutusyhtiön voiton jakaminen vakuutusyhtiön ja vakuutuksenottajien kesken määräytyy käytettävän voitonjakomallin perusteella. Palkkioihin perustuvassa mallissa yhtiön saama tuotto ei enää määräydy suoraan henkivakuutusyhtiön toteutuneen sijoitustuloksen perusteella. Tässä mallissa yhtiö saa palkkion suhteessa henkivakuutusyhtiön vastuisiin. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että henkivakuutusyhtiön riski saadaan hinnoitelluksi ja yhtiö saa korvauksen antamistaan takuista. Nordean henkivakuutustoiminnassa Tanskassa on nyt siirrytty kokonaan palkkiopohjaiseen malliin. Tanskan osuus on noin 40 prosenttia Nordean henkivakuutustoiminnan varoista. Mallia sovelletaan uusiin pääomatakuutuotteisiin Ruotsissa. Norjassa odotetaan uutta lainsäädäntöä, joka tulee voimaan vuonna 2005. Suomessa lainsäädäntöön ei toistaiseksi ole suunniteltu muutoksia.

Oman pääoman erottaminen vakuutuksenottajien varoista. Henkivakuutusyhtiöiden omaa pääomaa on perinteisesti sijoitettu yhdessä vakuutuksenottajien varojen kanssa. Jos nämä erotetaan toisistaan, omaa pääomaa voidaan sijoittaa kokonaisuudessaan riskiltään pieniin lyhytaikaisiin kohteisiin, jolloin markkinoiden heilahtelujen vaikutuksia henkivakuutusyhtiön vakavaraisuuteen ja tulokseen saadaan vähennettyä. Samalla säilytetään mahdollisuus sijoittaa vakuutuksenottajien varoja korkeampituottoisiin kohteisiin. Tanskassa oma pääoma on kokonaan erotettu vakuutuksenottajien varoista. Norjassa tähän päästäneen vuodesta 2005 lähtien. Ruotsissa voidaan erottaa vain uusiin tuotteisiin liittyvä pääoma, kun taas Suomessa erottelua ei tehdä.

Aktiivista riskienhallintaa. Henki- ja eläkevakuutustoiminnassa sijoitettuja varoja tarkkaillaan jatkuvasti. Niitä sijoitetaan tarpeen vaatiessa uudelleen, jotta voidaan maksimoida riskin ja tuoton suhde tuoteryhmittäin. Tässä käytetään economic capitaliin pohjautuvaa mallia, jossa otetaan huomioon myös vastuiden rakenne. Kullakin lainsäädäntöalueella on käytössä yksi yhteinen markkinanäkemyks ja yhden sijoitusohjeet, jotta sijoitusjakauma saadaan optimoitu. Suojausmenetelmiä käytetään laajasti sen varmistamiseksi, että takuut on riittävästi katettu.

Täysimääräistä pankkivakuutusta. Nordealla on ainutlaatuinen asiakaskunta ja jakeluverkosto. Suuren osan Nordean nykyisestä vakuutuskannasta myyvät alun perin henkivakuutusyhtiöt, jotka kuuluvat nyt Nordeaan. Vakuutuksista suuri osa myydään edelleen muualla kuin pankkikonttoreissa. Tulevaisuudessa pankkia pyritään käyttämään tehokkaasti jakelukanavana, jotta resurssit voidaan säästää ja kannattavien tuotteiden myyntiä henkilö- ja yritysasiakkaille lisätä. Nordea on kattavia rahoituspalveluja tarjoava pohjoismainen finanssipalvelukonserni niin henkilö- kuin yritysasiakasmarkkinoilla, joten ristiinmyyntikin tarjoaa suuria mahdollisuuksia.

Volyymit, uudet sijoitukset ja marginaalit

	Yhteensä			Tanska		Suomi		Norja		Ruotsi	
	4-6 2003	4-6 Uudet sij.	1-3 2003	4-6 2003	1-3 2003	4-6 2003	1-3 2003	4-6 2003	1-3 2003	4-6 2003	1-3 2003
Miljardia euroa											
Henkilöasiakkaille suunnatut rahastot											
Pohjoismaissa	28,2	1,1	25,5								
Private banking -asiakkaat Pohjoismaissa	20,5	0,5	19,0								
Private banking- ja rahastoasiakkaat Euroopassa	9,4	0,4	8,4								
Yhteisöasiakkaat	20,7	0,1	19,7								
Henki- ja eläkevakuutus	23,1	0,3	22,1								
Yhteensä	101,9	2,4	94,8								
Sijoitusrahastot, volyymit ¹	35,6		31,7	11,6	10,2	4,8	4,1	1,2	1,2	14,3	13,2
Investment Management, volyymit ²	67,4		63,4								
Sijoitusrahastomarginaali, % ³	0,97		0,96	0,62	0,59	1,16	1,25	0,75	0,73	1,06	1,08
Investment Management -marginaali, % ²	0,18		0,18								

¹ Mukaan lukien Pohjoismaiden ulkopuolella 2,9 miljardia euroa ensimmäisellä ja 3,7 miljardia euroa toisella neljänneksellä.

² Sisältää Nordean sijoitusrahastot ja konsernin omat henki- ja eläkevakuutusvarat.

³ Tanskan marginaalit ovat nettomarginaaleja ja muiden maiden marginaalit bruttomarginaaleja (ennen rahastojen hallinnointikuluja).

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin – varallisuudenhoito

	4-6 2003	1-3 2003	10-12 2002	7-9 2002	4-6 2002
Miljoonaa euroa					
Tuotot	113	106	113	109	124
Kulut	-44	-48	-51	-49	-49
Jakelukulut	-27	-27	-24	-25	-26
Tuotetulos	42	31	38	35	49
<i>josta vähittäispankin osuus</i>	<i>19</i>	<i>15</i>	<i>19</i>	<i>15</i>	<i>19</i>
Liikevoitto, asiakasvastuulliset yksiköt	20	14	17	15	23
Kulu/tuotto-suhde, % - asiakasvastuulliset yksiköt	64	74	70	72	62
Hoidossa oleva varallisuus, miljardia euroa	102	95	96	93	100
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	829	838	853	856	856

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin – henkivakuutus

Miljoonaa euroa	4-6 2003	1-3 2003	10-12 2002	7-9 2002	4-6 2002
<i>Perinteinen henkivakuutus</i>					
Vakuutusmaksutulo jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	461	499	595	381	486
Vakioitu sijoitustoiminnan tulos ¹	247	250	284	285	239
Maksetut korvaukset ja varausten muutos	-626	-636	-770	-511	-643
Vakuutustoiminnan liikekulut	-28	-27	-30	-26	-29
Oikaistu tulos¹	54	86	79	129	53
Kurssivaihteluiden vaikutus sijoitustoiminnan tulokseen	297	-14	117	-435	-540
Laskuperustekoron muutos	-126	-48	-83	-277	-94
Säännösten mukainen tulos	225	24	113	-583	-581
josta vakuutuksenottajien osuus	-13	-8	0	-6	-11
josta siirrot varauksiin/varauksista	-165	11	-51	579	570
Muun liiketoiminnan tulos	4	-1	-4	-1	-5
Tuotetulos ennen jakelukuluja	51	26	58	-11	-27
<i>Sijoitussidonnaiset vakuutukset</i>					
Vakuutusmaksutulo jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	87	100	127	84	125
Tuotetulos ennen jakelukuluja	4	-1	-7	2	5
<i>Yhteensä</i>					
Vakuutusmaksutulo jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	548	599	722	465	611
Tuotetulos ennen jakelukuluja	55	25	51	-9	-22
Vähittäispankin jakelukulut	-3	-3	-3	-2	-3
Tuotetulos²	52	22	48	-11	-25
josta vähittäispankin osuus	15	9	41	16	19
Joukkolainat	15 004	14 837	14 551	12 945	11 699
Osakkeet	2 921	2 391	2 524	3 543	4 859
Kiinteistöt	2 007	1 999	2 041	1 908	1 872
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	3 147	2 890	2 974	2 827	3 144
Sijoitukset yhteensä	23 079	22 117	22 090	21 223	21 574
Sijoitusten tuotto, % ³	3,3	1,4	2,7	-0,8	-1,9
Vastuuvelka	22 140	21 302	21 370	20 585	20 901
josta arvostuserot ja varaukset	869	535	551	508	1 088
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta) ⁴	1 008	1 011	1 013	966	787

¹Säännösten mukaisessa raportoinnissa sijoitukset arvostetaan markkina-arvoon, minkä vuoksi lyhytaikaiset kurssivaihtelut vaikuttavat tulokseen. Vakioitu sijoitustoiminnan tulos on laskettu henkivakuutuksen sijoitusomaisuuden pitkän aikavälin tuotto-odotuksen mukaan.

²Konsernin tuloslaskelmassa esitetystä henkivakuutustoiminnan tuloksesta on vähennetty vähittäispankille maksetut palkkiot. Tässä taulukossa esitetystä tuotetuloksesta näitä palkkiota ei ole vähennetty, sillä ne lisäävät konsernin tulosta.

³Ilman sijoitussidonnaisten vakuutusten vaikutusta.

⁴Henkilöstömäärän lisäksi vuoden 2002 kolmannella neljänneksellä aiheutui aikaisemmin vahinkovakuutuksen liiketoiminta-alueeseen sisältyneiden yhteisten toimintojen siirtymisestä henkivakuutustoimintaan.

Konsernin varainhallinta

- **Korkojen laskua hyödynnettiin**
- **Moody's nosti Nordea Kreditin luokituksen Aaa:han**

Konsernin varainhallinta vastaa konsernin omista sijoituksista ja muuhun kuin vakuutustoimintaan liittyvästä riskitradingistä sekä konsernin varainhankinnasta ja taseriskien hallinnasta.

Markkinat

Kansainvälisiin rahoitusmarkkinoihin vaikutti toisella neljänneksellä kolme keskeistä tekijää:

- Irakin sodan nopea päättyminen
- Sarsin leviäminen Aasiassa ja toimet sen estämiseksi
- Yhdysvaltain keskuspankin tavanomaisesta poikkeavat keinot deflaation torjumiseksi.

Liiketoiminta

Kiinnitysvakuudellisten joukkolainojen liikkeeseen lasku on Nordean pitkäaikaisen velkarahoituksen ydin. Toisen neljänneksen aikana annettu ehdotus uudeksi vakuudellisia joukkolainoja koskeväksi lainsäädännöksi Ruotsissa oli siis merkittävä myönteinen askel. Lain odotetaan tulevan voimaan vuoden 2004 aikana ja se parantaa Nordean varainhankintamahdollisuuksia Ruotsissa.

Moody's Investors Service nosti 1. elokuuta Nordea Kreditin luottoluokituksen Aaa:han.

Konsernin varainhankinta on jälleenrahoituksessaan hyötynyt Nordean erilaisten lyhytaikaisten rahoitusohjelmien vilkkaasta kysynnästä.

Kesäkuun lopussa konsernin varainhallinnan kaupankäyntipositioihin sisältyvä korkoriski oli 96 miljoonaa euroa olettaen, että markkinakorot muuttuisivat samansuuntaisesti yhdellä prosenttiyksiköllä. Ensimmäisen neljänneksen lopussa vastaava riski oli 85 miljoonaa euroa. Riski vaihteli toisen neljänneksen aikana 50 miljoonasta eurosta 170 miljoonaan euroon.

Osakeriski VaR:na mitattuna oli neljänneksen lopussa 43 miljoonaa euroa, kun se edellisneljänneksen lopussa oli 44 miljoonaa euroa. Lukuun sisältyvät kaikki noteeratut ja noteeraamattomat osakkeet sekä sijoitukset yksityisiin osakerahastoihin.

Tulos

Toisen neljänneksen liikevoitto oli 91 miljoonaa euroa, kun se oli edellisneljänneksellä 58 miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminnan tulos oli 75 miljoonaa euroa, kun se ensimmäisellä neljänneksellä oli 29 miljoonaa euroa.

Joukkolainoista saadut tuotot olivat 57 miljoonaa euroa verrattuna edellisneljänneksen 28 miljoonaan euroon. Osakesijoituksista saatu voitto kasvoi edellisneljänneksen 1 miljoonasta eurosta 18 miljoonaan euroon.

Konsernin varainhankinnan liikevoitto oli 16 miljoonaa euroa (29 miljoonaa euroa).

Liikevoitto toiminnoittain

Miljoonaa euroa	Yhteensä		Konsernin sijoitukset				Konsernin varainhankinta	
			Kiinteätuoitoiset arvopaperit		Osake-salkut		4-6 2003	1-3 2003
	4-6 2003	1-3 2003	4-6 2003	1-3 2003	4-6 2003	1-3 2003		
Tuotot			60	30	19	2	24	37
Kulut			-3	-2	-1	-1	-8	-8
Liikevoitto ilman sijoitustoiminnan tuottoja ja kuluja	16	29					16	29
Sijoitustoiminnan tulos	75	29	57	28	18	1		
Liikevoitto	91	58						

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin

	4-6 2003	1-3 2003	10-12 2002	7-9 2002	4-6 2002
Liikevoitto, miljoonaa euroa	91	58	27	31	21
Kulu/tuotto-suhde, %	8	12	23	22	25
Joukkolainat, miljoonaa euroa	15 560	16 778	12 061	14 154	13 496
Osakkeet, miljoonaa euroa	404	464	476	499	616
Sijoitukset yhteensä, miljoonaa euroa	15 964	17 242	12 537	14 653	14 112
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	98	100	96	98	104

Keskiviikkona 20. elokuuta 2003

Lars G Nordström
Konsernijohtaja

- Puhelinkonferenssi, johon osallistuu johdon edustajia, pidetään 20. elokuuta 2003 klo 17.00 Ruotsin aikaa. (Puhelinkonferenssiin voi osallistua soittamalla numeroon +44 (0)20 7162 0186 (password Nordea) 10 minuuttia ennen tilaisuuden alkua.)
- Tämä osavuositarkastus on saatavana Internetistä osoitteesta www.nordea.com.
- Internetistä on saatavana myös tähän osavuositarkastukseen liittyvä graafinen esitys.

Lisätietoja:

Arne Liljedahl, konsernin talousjohtaja	+46 8 614 7996	
Sigurd Carlsen, sijoittajasuhteet	+46 8 614 7852	(tai +46 70 204 9878)
Ella Laurikkala, konserniviestintä	(09) 165 42653	(tai 050 66 840)

Tapahtumat vuonna 2003:

Osavuositarkastus tammi-syyskuulta 2003 julkistetaan 29. lokakuuta.

Tilintarkastajien lausunto

Olemme yleisluonteisesti tarkastaneet tämän osavuositarkastuksen Ruotsin Föreningen Auktoriserade Revisorer FAR:n suositusten mukaisesti. Yleisluonteinen tarkastus on olennaisesti rajoitetumpi kuin tilintarkastus. Tarkastuksessa ei ole ilmennyt seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, ettei osavuositarkastusta olisi laadittu Ruotsin pörssi- ja selvitystoimintaa sekä luottolaitosten ja sijoituspalveluyhtiöiden tilinpäätöksiä koskevien lakien mukaisesti.

Tukholma, 20. elokuuta 2003
KPMG Bohlins AB

Ruotsin rahoitustarkastuksen määräämä
tilintarkastaja

Caj Nackstad
Auktorisoitu tilintarkastaja

Olle Gunnarsson
Auktorisoitu tilintarkastaja

Tämä tiedote julkistetaan myös ruotsiksi, norjaksi, tanskaksi ja englanniksi. Jos erikielisten tekstien välillä on epä johdonmukaisuuksia, englanninkielinen teksti on oikea.

Säännösten mukainen tuloslaskelma ¹

Miljoonaa euroa	Liite	4-6 2003	4-6 2002	1-6 2003	1-6 2002
Korkotuotot		2 352	2 598	4 891	5 107
Korkokulut		-1 395	-1 667	-3 015	-3 282
Rahoituskate		957	931	1 876	1 825
Osinkotuotot		26	22	36	27
Palkkiotuotot ja -kulut		372	405	735	791
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	1	97	60	182	143
Liiketoiminnan muut tuotot		98	40	126	69
Liiketoiminnan tuotot yhteensä		1 550	1 458	2 955	2 855
Hallintokulut:					
Henkilöstökulut		-539	-512	-1 056	-1 013
Muut hallintokulut		-329	-366	-689	-724
Poistot ja arvonalennukset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä		-72	-79	-146	-157
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-940	-957	-1 891	-1 894
Tulos ennen luottotappioita		610	501	1 064	961
Luottotappiot, netto	2	-46	-55	-148	-118
Saamisen turvaamiseksi hankittujen kiinteistöjen arvonmuutokset	2	-46	-1	-42	-1
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta		19	17	33	32
Liikevoitto, pankkitoiminta		537	462	907	874
Liikevoitto, vakuutustoiminta	3	44	-122	57	-164
Liikevoitto		581	340	964	710
Eläkekulujen oikaisu		-2	-155	-5	-160
Verot		-174	-79	-298	-179
Vähemmistöosuus		0	0	-1	0
Tilikauden tulos		405	106	660	371
Osakekohtainen tulos, euroa		0,14	0,04	0,23	0,13
Osakekohtainen tulos (laimennusvaikutuksen jälkeen), euroa		0,14	0,04	0,23	0,13

¹ Henkivakuutustoiminnan tilinpäätösperiaatteita muutettiin viime vuoden kolmannella neljänneksellä vuoden 2002 tammi-syyskuun osavuositarkastuksessa selostetun mukaisesti. Vertailutiedot vuodelta 2002 on muutettu vastaamaan uutta käytäntöä.

Säännösten mukainen tase, kauden lopussa

		30.6. 2003	31.12. 2002	30.6. 2002
Vastaavaa, miljoonaa euroa	Liite			
Saamiset luottolaitoksilta		27 731	23 496	21 932
Luotonanto	4	146 950	145 740	143 448
Korolliset arvopaperit		32 065	28 166	29 076
Osakkeet ja osuudet		582	596	787
Tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeet		436	538	525
Aineettomat hyödykkeet		2 189	2 427	2 539
Aineelliset hyödykkeet		1 338	1 874	1 935
Muut pankkitoiminnan varat ¹		36 064	25 248	26 438
Vakuutustoiminnan varat ¹		22 328	21 534	24 617
Vastaavaa yhteensä		269 683	249 619	251 297
¹ josta sijoitukset, joissa riski on asiakkailta ja vakuutusentittajilla.		5 942	5 872	6 136
Omien velkojen vakuudeksi asetettu omaisuus		14 759	9 942	11 489
Vastattavaa, miljoonaa euroa				
Velat luottolaitoksille		37 594	25 962	30 256
Yleisön talletukset		89 099	91 663	89 691
Muut velat yleisölle		1 995	2 514	2 161
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		64 376	61 858	60 568
Muut pankkitoiminnan velat		38 009	29 369	27 911
Vakuutustoiminnan velat		21 348	20 218	23 490
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		5 439	6 128	5 656
Vähemmistöosuus		13	10	21
Oma pääoma		11 810	11 897	11 543
Vastattavaa yhteensä		269 683	249 619	251 297
Vastuositoumukset		14 540	15 576	15 331
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset		1 285 689	1 136 142	937 618

Oman pääoman muutokset

Miljoonaa euroa	2003			2002		
	Sidottu oma pääoma	Vapaa oma pääoma	Yhteensä	Sidottu oma pääoma	Vapaa oma pääoma	Yhteensä
Oma pääoma 1. tammikuuta	6 056	5 841	11 897	6 051	5 768	11 819
Osinko		-673	-673		-682	-682
Vaihtovelkakirjojen vaihto osakkeiksi				14		14
Omat osakkeet ¹		-5	-5		-20	-20
Muuntoerot	-11	-58	-69	33	8	41
Kauden tulos		660	660		371	371
Oma pääoma 30. kesäkuuta	6 045	5 765	11 810	6 098	5 445	11 543

¹ Kaupankäyntisalkussa olevien osakkeiden ja Tanskan sijoitustalletuksien salkkuun sisältyvien Nordean osakkeiden lukumäärän muutos. Nordean omien osakkeiden hankintaohjelmaan liittyvien osakkeiden lukumäärä oli kesäkuun 2003 lopussa 57,0 miljoonaa (57,0 miljoonaa vuoden 2002 lopussa). Kaupankäyntisalkussa oli kesäkuun 2003 lopussa 0,8 miljoonaa osaketta (0,3 miljoonaa osaketta joulukuun 2002 lopussa). Tanskan sijoitustalletusten salkussa oli kesäkuun 2003 lopussa 2,9 miljoonaa osaketta (2,4 miljoonaa osaketta joulukuun 2002 lopussa). Omien osakkeiden keskimääräinen lukumäärä oli 59,6 miljoonaa tammi-kesäkuussa 2003 (33,0 miljoonaa tammi-joulukuussa 2002).

Rahoituslaskelma

Miljoonaa euroa	1-6 2003	1-6 2002
Varsinaisen liiketoiminnan kassavirta ennen varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvien saamisten ja velkojen muutosta	1 039	1 890
Varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvien saamisten ja velkojen muutos	-1 640	-508
Varsinaisen liiketoiminnan kassavirta	-601	1 382
Investointien kassavirta	746	286
Rahoitustoiminnan kassavirta	1 156	-1 561
Kauden kassavirta	1 301	107
Likvidit varat kauden alussa	8 484	8 323
Likvidit varat kauden lopussa	9 785	8 430

Liitteet

	4-6 2003	4-6 2002	1-6 2003	1-6 2002
Liite 1 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot , miljoonaa euroa				
Toteutuneet voitot/tappiot				
Osakkeet/osuudet ja muut osakesidonnaiset erät	-4	25	5	31
Korolliset arvopaperit ja muut korkosidonnaiset erät	-15	27	79	44
	-19	52	84	75
Toteutumattomat voitot/tappiot				
Osakkeet/osuudet ja muut osakesidonnaiset erät	16	-41	5	-28
Korolliset arvopaperit ja muut korkosidonnaiset erät	174	5	168	-25
	190	-36	173	-53
Muut	-16	-24	-10	-9
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-58	68	-65	130
Yhteensä	97	60	182	143
Liite 2 Luottotappiot, netto , miljoonaa euroa				
<i>Saatavakohtaisesti arvostetut saamiset</i>				
Toteutuneet luottotappiot	-150	-53	-313	-121
Tilikauden aikana toteutuneet luottotappiot, joista on aikaisemmin tehty luottotappiovaraus	100	39	230	91
Tilikauden aikana tehdyt luottotappiovaraukset	-148	-154	-350	-292
Palautukset toteutuneista luottotappioista	18	22	55	48
Luottotappiovarausten peruutukset	122	96	209	161
Luottotappiot saatavakohtaisesti arvostetuista saamisista, netto	-58	-50	-169	-113
<i>Saatavaryhmäkohtaisesti arvostetut saamiset</i>				
Toteutuneista tappioista kirjatut luottotappiot	-	-3	0	-9
Palautukset toteutuneista luottotappioista	-	3	0	7
Luottotappiovarausten peruutukset / uudet luottotappiovaraukset	-1	-1	1	3
Luottotappiot saatavaryhmäkohtaisesti arvostetuista saamisista, netto	-1	-1	1	1
<i>Yleiset luottotappiovaraukset</i>				
Yleisten luottotappiovarausten peruutukset / uudet yleiset luottotappiovaraukset	3	-11	7	-11
<i>Maariskivaraus</i>				
Maariskivarausten peruutukset / uudet maariskivaraukset	10	7	11	5
<i>Vastuusitoumukset</i>				
Luottotappiot takauksista ja muista vastuusitoumuksista	0	0	2	0
Luottotappiot, netto (säännösten mukainen tuloslaskelma)	-46	-55	-148	-118
Saamisen turvaamiseksi hankitun omaisuuden arvonmuutokset	-46	-1	-42	-1
Luottotappiot, netto (liiketoiminta-alueisiin perustuva tuloslaskelma)	-92	-56	-190	-119

	4-6 2003	4-6 2002	1-6 2003	1-6 2002
Liite 3 Liikevoitto, vakuutustoiminta, miljoonaa euroa				
Vahinkovakuutus				
Vakuutusmaksutulo jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	-	431	-	841
Sijoitustoiminnan tuotot	-	33	-	64
Korvauskulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	-	-357	-	-698
Vakuutustoiminnan liikekulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	-	-125	-	-249
Vakuutustoiminnan tulos	-	-18	-	-42
<i>Sijoitustoiminta</i>				
Korot ym.	-	39	-	70
Toteutuneet ja toteutumattomat myyntivoitot	-	-30	-	-35
Sijoitustoiminnan kulut	-	-3	-	-4
Sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirto	-	-35	-	-67
Sijoitustoiminnan tulos	-	-29	-	-36
Tulos ennen veroja, vahinkovakuutus	-	-47	-	-78
Henki- ja eläkevakuutus				
Vakuutusmaksutulo jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	523	581	1 088	1 236
Korvauskulut, maksetut korvaukset ja varausten muutokset	-1 027	-372	-1 658	-924
Asiakashyvitystasoisuusvastuun muutos	-139	451	-121	277
Vakuutustoiminnan liikekulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	-38	-40	-75	-79
Sairaus- ja tapaturmavakuutustoiminnan vakuutustekninen tulos	3	-4	1	-4
<i>Sijoitustoiminta</i>				
Tuotot kiinteistöomaisuudesta	31	37	62	69
Korot ym.	318	150	412	323
Toteutuneet ja toteutumattomat myyntivoitot	437	-889	441	-962
Sijoitustoiminnan kulut	-4	-4	-9	-10
Eläkkeistä maksettava vero ym.	-54	63	-72	44
Tulos ennen veroja, henki- ja eläkevakuutus	50	-27	69	-30
Liikevoitto ennen konsernioikaisuja	50	-74	69	-108
Vahinkovakuutustoiminnan myynti	-	-40	-	-40
Konsernioikaisut (liikearvopoisto)	-6	-8	-12	-16
Liikevoitto, vakuutustoiminta	44	-122	57	-164

Liite 4 Luotonanto

Luottosalkku, miljoonaa euroa	30.6.2003			31.12.2002		
	Luotonanto yhteensä	Epävarmat saamiset, netto	Varaukset	Luotonanto yhteensä	Epävarmat saamiset, netto	Varaukset
Yritykset	83 485	620	1 709	85 089	890	1 764
Henkilöasiakkaat	60 176	210	300	57 929	213	383
Julkisyhteisöt	3 289	6	6	2 722	4	6
Yhteensä	146 950	836	2 015	145 740	1 107	2 153

	30.6. 2003	31.12. 2002	30.6. 2002
Epävarmat saamiset, miljoonaa euroa			
Epävarmat saamiset, brutto	2 851	3 260	3 180
Luottotappiovaraukset	-2 015	-2 153	-2 305
josta			
varaukset saatavakohtaisesti arvostetuista saamisista	-1 571	-1 698	-1 836
varaukset saatavaryhmäkohtaisesti arvostetuista saamisista	-65	-64	-79
yleiset luottotappiovaraukset	-379	-391	-390
Epävarmat saamiset, netto	836	1 107	875

Luottotappiovaraukset / epävarmat saamiset, brutto, %	71	66	72
Epävarmat saamiset, netto, %:ia luotonannosta	0,6	0,8	0,6

Saamisen turvaamiseksi hankittu omaisuus, miljoonaa euroa			
Osakkeet ja osuudet	31	26	34
Kiinteistöomaisuus	2	2	12
Muut	1	1	1
Yhteensä	34	29	47

	30.6. 2003	31.12. 2002	30.6. 2002
Liite 5 Vakavaraisuus			
Ensisijainen oma pääoma, miljoonaa euroa	10 080	9 612	10 075
Vakavaraisuuspääoma, miljoonaa euroa	13 193	13 364	12 101
Riskisijoitukset (pankkitoiminta), miljardia euroa	135	135	136
Ensisijaisen oman pääoman osuus riskisijoituksista, %	7,5	7,1	7,4
Vakavaraisuussuhde, %	9,8	9,9	8,9

Liite 6 Johdannaisopimukset	Korko- johdannaiset		Osake- johdannaiset		Valuutta- johdannaiset	
	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo
Miljoonaa euroa 30.6.2003						
Positiivinen arvo	14 037	13 794	388	231	6 087	5 743
Negatiivinen arvo	13 497	13 357	412	273	6 433	6 203

Tilinpäätösperiaatteet

Tässä osavuositarkastuksessa on noudatettu Ruotsin kirjanpitoneuvoston osavuositarkastuksia koskevaa suositusta (RR20), Ruotsin sijoitus- ja selvitystoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyhtiöiden tilinpäätöksiä koskevia lakeja sekä Ruotsin rahoitustarkastuksen määräyksiä.

Tilinpäätösperiaatteet ja laskentatavat ovat olennaisilta osiltaan samat kuin Nordean vuoden 2002 tilinpäätöksessä.

Käytetyt vaihtokurssit

	1-6 2003	1-6 2002
1 euro = ... Ruotsin kruunua		
Tuloslaskelma (keskikurssi)	9,1839	9,1375
Tase (kurssi kauden lopussa)	9,2488	9,1015
1 euro = ... Tanskan kruunua		
Tuloslaskelma (keskikurssi)	7,4282	7,4321
Tase (kurssi kauden lopussa)	7,4299	7,4292
1 euro = ... Norjan kruunua		
Tuloslaskelma (keskikurssi)	7,7629	7,6663
Tase (kurssi kauden lopussa)	8,2935	7,4305
1 euro = ... Puolan zlotya		
Tuloslaskelma (keskikurssi)	4,2823	3,6660
Tase (kurssi kauden lopussa)	4,4775	4,0598

Nordea AB (publ)

	1-6 2003	1-6 2002
Tuloslaskelma, miljoonaa euroa		
Liiketoiminnan tuotot	3	7
<i>Liiketoiminnan kulut</i>		
Henkilöstökulut	-14	-12
Poistot	0	-
Liiketoiminnan muut kulut	-18	-35
Liiketulos	-29	-40
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	-10	-30
Tulos rahoituserien jälkeen	-39	-70
Eläkekulujen oikaisu	0	-2
Verot	10	-
Tilikauden tulos	-29	-72

	30.6. 2003	31.12. 2002	30.6. 2002
Tase kauden lopussa			
Vastaavaa, miljoonaa euroa			
Tytäryhtiöosakkeet ¹	15 981	9 087	9 358
Pitkäaikaiset saamiset ²	892	851	238
Vaihtuvat vastaavat	813	1 437	155
Vastaavaa yhteensä	17 686	11 375	9 751

	30.6. 2003	31.12. 2002	30.6. 2002
Vastattavaa, miljoonaa euroa			
Oma pääoma	8 747	9 511	8 987
Vapaaehtoiset varaukset	127	128	68
Pakolliset varaukset	11	11	9
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-	97
Muut velat ³	8 801	1 725	590
Vastattavaa yhteensä	17 686	11 375	9 751

Oman pääoman muutokset, miljoonaa euroa	2003			2002		
	Sidottu oma pääoma ⁵	Vapaa oma pääoma	Yhteensä	Sidottu oma pääoma	Vapaa oma pääoma	Yhteensä
Oma pääoma 1. tammikuuta	5 467	4 044	9 511	5 453	4 274	9 727
Osinko		-673	-673		-682	-682
Vaihtovelkakirjojen vaihto osakkeiksi				14		14
Oikaisu ⁴		-62	-62			
Tilikauden tulos		-29	-29		-72	-72
Oma pääoma 30. kesäkuuta	5 467	3 280	8 747	5 467	3 520	8 987

¹ Lisäyksestä 7 000 miljoonaa euroa liittyy Nordea Bank Sverige AB:n (publ) ja Nordea Bank Danmark AS:n oston.

² Nordea Pankki Suomi Oyj laski liikkeeseen 50 miljoonan Yhdysvaltain dollarin pääomallainan helmikuussa 2003. Sen rahoitti Nordea Bank Sverige AB (publ) ja se maksettiin takaisin heinäkuussa 2003.

³ Muut velat sisältävät Nordea Bank Danmark AS:n ja Nordea Bank Sverige AB:n (publ) hankintojen rahoittamiseksi otetut lainat.

⁴ Tytäryhtiöosakkeiden arvon oikaisu.

⁵ Yhtiön osakepääoma 30. kesäkuuta 2003 ja 31. joulukuuta 2002 oli 1 183 054 233,68 euroa. Nordea AB:n (publ) hallussa oli 57 008 000 yhtiön omaa osaketta 30. kesäkuuta 2003 ja 31. joulukuuta 2002. Nordean varsinainen yhtiökokous päätti alentaa osakepääomaa mitätöimällä Nordea AB:n omia osakkeita. Mitätöinti tapahtuu vuoden 2003 jälkipuoliskolla. Tammi-kesäkuussa 2003 osakkeita oli liikkeellä keskimäärin 2 928 108 227 (2 954 326 421 osaketta tammi-joulukuussa 2002). Tammi-kesäkuussa 2003 yhtiön hallussa oli omia osakkeita keskimäärin 57 008 000 (29 768 460 osaketta tammi-joulukuussa 2002).

Nordea AB (publ)**Rahoituslaskelma**

	1-6 2003	1-6 2002
Miljoonaa euroa		
Varsinaisen liiketoiminnan kassavirta ennen varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvien velkojen ja saamisten muutosta	-141	-102
Varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvien saamisten ja velkojen muutos	107	-108
Varsinaisen liiketoiminnan kassavirta	-34	-210
Investointien kassavirta	-5 764	1 310
Rahoitustoiminnan kassavirta	6 252	1 467
Kauden kassavirta	454	-367
Likvidit varat kauden alussa	57	429
Likvidit varat kauden lopussa	511	62